

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

§. III. Quæritur, an Ordinarius regularibus his leges ferre, seu statuta præscribere possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

c. 1. de off. deleg. in 6. Iudicis autem proprium est cognoscere de iure & iustitia partium controuersa.

5. Quod si dicas, quia coniunctiue ponuntur casus & causæ; in omni facti specie seu casu diocesanum hic iudicem esse; & sic non tantum in causa iudiciali, sed etiam voluntaria iurisdictione, adeoque etiam pœnitentia; Respondebo istiusmodi acceptionem nunc impediri à priuilegiorum repugnantia. impossibile enim est exemptum quem esse, & omni tamen casu subesse Ordinario, & sic omnia illa, & tam operosa exemptionum priuilegia, Ordini & monasteriis ad Regum & Principum postulationes concessa, nihil nisi fallacia verba continerent: quod à ratione, more, & intentione Romani Pontificis esset quam maximè alienum. *Non arbitror*, inquit l. Labeo. §. *idem Tubero. D. de supell. leg. quemquam dicere quod non sentit.* minus Summum Pontificem à Regibus & Principibus rogatum bullatis diplomatis scribere quod non sentit, argumentum autem ab absurdo, ut in actionibus humanis, ita in iure validissimum est. *Euerard. in loc. leg. ab absurdo.*

6. Quidam ergo iudicem ibi conseruatoem volunt intelligere, utique extraordinarium, & quasi defensores: uti patrem ac œconomicum; cum eiusmodi paterna & œconomica potestas nihil commune habeat cum gladio Magistratus, aut pedo Episcopi. Sed quia Regula loquitur de omnibus causis fratres & sorores tangentibus; adeoque videri possit & de causis illorum passiuè intelligi; ut coram Episcopo conueniri possint; & ipse in illos statuere; per melioret, ut etiam propriè iudex dicatur, ad finem quem d. c. 26. describit: atque etiam competens, seu Ordinarius: quasi ab origine Regula S. Saluatoris suos sectatores exemptos non fecerit: nec primi Pontifices illam confirmantes,

exemptionem adiecerint: sed deum qui subsecuti fuerunt, horum ergo nunc priuilegium inspicendum seruandumque est. *c. porro. x. de priuileg.* adeoque restrictiones & modificationes per illud expressæ, neque porro nominalibus nunc argumentis, etymologicisque coniecturis locus est, ubi verba priuilegiorum clara sunt, & liquida.

§. III.

Queritur igitur, an Ordinarius regularibus his leges ferre, seu statuta prescribere possit?

EVM quidem qui iurisdictionem habet, posse regulariter placuit. *leum qui. D. de iuris. iud. l. 1. eod. l. necessarium. & ibi glossa. l. 1. eod. l. necessarium. & ibi glossa. l. 1. eod. l. necessarium.* sed hic iurisdictione Ordinarij valde, ut diximus heteroclitica est, tributa per d. c. 26. Regula, ab exemptione referentia, sed restricta per posteriora priuilegia ad correctiones, & pœnitentias: ut supra est relatum, & sine executione visitanti competente, at regularibus ipsis seruata, potestas autem condende legis absolutam videtur requirere iurisdictionem, & potestatem: ut proconsulis, prætoris, & prouinciarum regentium. vtilia exempla proponit d. l. *eum qui. & strictum eeg. Malder. de legib. q. 90. ar. 3. d. 1.*

Sed & illud caput Regule commendationes & visitationes Ordinarijs non pro libitu facere permittit; sed secundum fratrum ordinis S. Bernardi aut Benedicti additiones, & præscripta: secundum quæ visitabit, officiumque exercebit Episcopus, aliæque, quæ de regulis Bernardi aut Benedicti affumentur: aut à Pontificibus interpretatione aut constitutione decernentur, quæ adeoque, ut appendices Regula, erunt obseruanda:

uanda: & secundum illa emendationes decernenda ab Episcopis visitationibus, & ab Abbatibus, confessoribus, vel conventibus respectu exequenda.

Quaerendum ratio admodum aludat ad c. in singulis & c. ea qua X. de Stat. monach. à Conc. Trid. de reg. c. 2. innouata. ubi ex Ordine S. Bernardi seu alio capitula generalia celebrare assueti, aliqui ad illa assumi; & visitatores designari iubentur; qui visitationes quidem obeant, correctiones faciendas decernant, sed exequendas per Abbatem loci, secundum regulam; & cum ea solemni clausula, atque hic valde notanda, vt ex visitatoribus nullus, inquit d. c. in singulis, ex hoc sibi auctoritatem praelationis assumat.

Ad eum ergo modum d. c. 26. Regulæ peritiores ex aliis Ordinibus eligi voluit, qui præscriberent quomodo diocesani emendare; quomodo visitare deberent: & d. bulla emendationis & correctionis executionem, non diocesanis; sed superioribus, vel conuentibus committit: & nullam illis iurisdictionem aut praelationis auctoritatem assumere, aut exercere permittit. quemadmodum in monasteriis ordinationem facere non permittit c. luminoso. 18. q. 2. vt & figura iurisdictionis, & apparatus magis est, quam vera iurisdictione illa; cui negatur executio. c. 28. X. de off. iud. del. in verb. eo quod iurisdictione illa nullus videretur momenti, si coercionem aliquam non haberet. Sed & illud notandum est quod Saluator Regulam distans si quid deesse videretur iussit vt sumeretur ex aliis ordinibus qui supplerent. Porro cum quid fieri per aliquem iubetur, alius prohiberi censetur. L. eum prator D. De iudic. glos. ibid. in V. videtur. adeoque; quod per religiosos fieri iussit, Ordinariis prohibuit.

De modo autem eadem bulla statuit, vt supra retulimus; vt fiat visitatio 1. de triennio in triennium; non ante, cum annuam & frequentiore admittat c. non se-

mel. 18. q. 2. & ante omnia vocat visitationis officium ad Episcopum spectans. vtique iuxta d. c. in singulis. c. ea qua. non iurisdictionem, aut auctoritatem praelationis. 2. permittit intrare conuentum fratrum, non fororum; quod deinde per aliam mitigatum est; sed rursus per Conc. Trid. de reg. c. 25. reuocatum, nisi ad effectum fortè visitandæ clausuræ. 3. ante crates, & in conspectu fororum; vt videri, non audiri debeat, cum cæteris circumstantiis. quas si monitus non serauerit, præter poenam excommunicationis, officio visitatoris vt perpetuo sit priuatus, & ipsi regulares alium Antistitem eligant, qui visitationis officium faciat. ecce quam heteroclitia auctoritas. 4. vt poenitentias aut poenas aliquas iniungere non possit; nisi solum, inquit, in monasteriis, & locis huiusmodi, quæ visitauerit. vt extra visitationem nulla sit auctoritas. l. cum prator. D. de iud. & ibi not. rursus ad prototypum visitationum de quibus in d. c. in singulis & c. ea qua. quibus nulla ob visitationis officium conceditur praelationis auctoritas. ibid. consequitur ergo per d. priuilegia non esse tributam diocesanis veram iurisdictionem; quæ liberam habet decernendi & exequendi, potestatem: sed neque Diocesani quomodo & quando lubet huiusmodi regularibus posse sua mittere mandata; statuta condere; leges ferre: sed intra cancellos priuilegiorum, restrictionesque quoad materiam, formam, tempus, locum, modumque manere debere. supra iurisdictionem sic commissam aut extra restrictiones ius dicenti parendum non esse. d. l. fin. & sanè qui considerat tam verba regulæ d. c. 26. quomodo excessus emendandi sunt, & qualiter visitabit Episcopus; quod in vim d. priuilegij modificatorij, nullam habeant iurisdictionem, nisi circa correctiones, & emendationes excessuum, & transgressiones regulares, in emendationibus, & poenitentias, & po-

nas exequendas committere teneantur Abbatibus, &c. satis animaduertit officium visitationis, & correctionis Episcopi non versari circa condendas leges; sed excessus vel defectus in particulari; seu in individuo corrigendos, & emendandos. correctionis enim poenae, & poenitentiae, quae habeant executionem, quae committenda ibi dicitur Abbatibus &c. iam decretae esse debent aduersus hanc vel illam personam: sic enim correctio visitantis in promptu fit in notoriis, & liquidis; & quasi ex facto, & in arena. *vt diximus in Iur. Pont. nou. anal. de accus. n. 9. poenae & poenitentiae impositae executio mox praesto est, censorio, & adilitio quodam iure: ita hic tamen; vt negetur ipsa visitanti, sed regularibus referretur; multo magis negetur legum latio. d. c. luminoso. 18. q. 2.*

§. IV.

De Confessoris confirmatione, & aliis ob Ordinario postulandis.

I.
Heteroclitia
exemptio
quoad Co-
fessarios,

Heteroclitia iterum est haec exemptio ex confirmatione Confessoris generalis, facultatis concessive ad soluendum & litigandum; & si qua sint alia. Sed haec aut per subsecutum priuilegium exemptionis sublata sunt: *d. §. per praemissa.* vbi ab exemptione tantum excipitur *d. c. 26. arg. l. cum prator. D. de Iud. c. nonne. X. de praesumpt.* aut pertinent ad illas Martini V. literas, quibus iterum ab exemptione haec fit exceptio; *exceptis illis, inquit, dumtaxat, in quibus eadem B. ipsius Ordinis fundatrix in suis regularibus instituit, & constitutionibus expressè subiecit, subiecimus, volumusque subesse; & ab omni iurisdictione superioritate, & potestate, & dominio cuiusque alterius quauis etiam auctoritate Apostolica, exemimus; & totaliter liberauimus: an non sufficiunt ad claram exemptionem, &*

totalem, illis exceptis, liberationem verba haec Apostolica; an sunt vani sine mente soni? *d. l. Liben.*

§. V.

De vsu, aut abusu contrario.

Quo autem plures sunt exceptiones, magis quidem heteroclitia est exemptio; sed magis firmatur in non exceptis regula. *Auth. de non alien. §. vt autem. quae saepe in aliquo vitata perdit officium. 1. D. de reg. iur. vnde omnis definitio & vniuersalitas in iure periculosa dicitur. l. omnis. D. eod. quamuis tamen eius causa dicatur potior, pro quo est regula. gloss. carobique. eo quod grauior incumbit probatio iis, qui per actus contrarios oppugnant exemptionis possessionem, quia in nullis plurium exceptionum comprehensos fuisse illos docere debent; sed directè per priuilegium non permittos: eosque auctoritate ordinaria, & nullos delegati exercitos. nam eo modo aliqui capiunt interpretationem, quo priuilegio aut iuri communi non derogetur, *c. cum dilectus. §. coram. X. de consuet. & quo sunt liciti. l. inuit. D. pro socio.* & quo feminae simplices non sint deceptae; dum excipiunt dioecesanum sub qualitate patris, qua eis regula illum debet, & argumentantur, vt illi, *1. Regum c. 7. homo sacerdos, de femine Aaron c. 7. non decipiet nos: sed scientes prudentesque passae sunt illum preferbere per eos actus, quos per priuilegium sciant non licere: quibus non designantur in specie aliquae & multo minus vlla vnquam leges, statuta, aut ordinationes per praedecessores dioecesanum: imitatae, proferuntur, quas quidem nec amicabiliter ad mortuum & normam c. cum persone de priuileg. o. proponere fuit visum, nec iudicialiter coram delegatis de his hiscere; sed nunc demum vulgantur quaedam testimonia: quae**